

Näringsdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruksministrarna) den 18 juni 2019

Kommitterad dagordning

Ansvarigt statsråd: Jennie Nilsson

Fiske

Lagstiftningsöverläggningar

3. Förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden

- Beslut om en partiell allmän inriktning

Förslagets innehåll:

Vid rådsmötet väntas ett beslut om en partiell allmän inriktning om förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) för perioden 2021–2027.

Förslaget till EHFF för 2021–2027, liksom gällande EHFF, avser stödja genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken (GFP), främja genomförandet av EU:s integrerade havspolitik och stödja unionens internationella åtaganden inom världshavsförvaltningen. Förslaget innebär även en viss utvidgning av EHFF:s nuvarande tillämpningsområde då det omfattar möjlighet till finansiering av blå ekonomins utveckling i bred bemärkelse samt kustbevakningsarbete kopplat till säkerhet och gränskontroll.

Bland de åtgärderna som kan finansieras av EHFF finns vissa typer av stöd som kan ha höjande effekt på fiskekapacitet eller kan göra att kapaciteten bibehålls på nivåer som inte är anpassade till beståndssituationen. Dessa stöd avser förvärv av fiskefartyg, motorbyte, tillfälligt och permanent upphörande med fiskeverksamhet. Ökad kapacitet kan leda till överfiske och är anledningen till varför Sverige haft principiella invändningar och en mycket restriktiv inställning mot dessa stöd under förhandlingarna.

Kommissionens förslag till ny EHFF innebar en viss åtstramning för de fyra kapacitetsrelaterade åtgärderna som nämns ovan, sett till villkoren som måste vara uppfyllda. Bland annat föreslogs att motorbyte och förvärv av fartyg var exklusiva stödområden för det småskaliga segmentet. För tillfälligt stillaliggande och permanent upphörande var bl. a. aktivitetskravet för de som söker stöd högre. Samtidigt var de finansiella begränsningarna för finansieringen av dessa åtgärder mindre omfattande i kommissionens förslag jämfört med nuvarande programperiod.

De olika kompromissförslagen som det rumänska ordförandeskapet har presenterat under tiden EHFF behandlats i rådsarbetsgruppen har konsekvent försvagat kommissionens förslag och urvattnat villkoren. Den slutliga kompromissen innebär bland annat att det öppnas för viss möjlighet att finansiera investeringar som ökar fiskefartygens kapacitet och kan betyda mer än en fördubbling när det gäller andelen EHFF-medel som medlemsstaterna kan nyttja till kapacitetsrelaterade åtgärder jämfört med nuvarande EHFF.

EHFF förhandlingar är även sammankopplade med WTO-förhandlingarna om fiskesubventioner och EU:s åtaganden gällande hållbarhetsmål 14 (SDG 14) i Agenda 2030. Om EHFF finansierar åtgärder som kan öka fiskekapacitet försvagas EU:s position i dessa sammanhang

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens bedömning är att kompromissen i sin helhet går i fel riktning och kan äventyra EU:s gemensamma fiskeripolitikens målsättningar. Det är inte försvarbart att låta EHFF-medel gå till investeringar som motverkar syftet med att uppnå ett hållbart fiske inom EU, som kan leda till överfiske och som i längden skapar ytterligare behov av skrotning. Regeringen anser således att Sverige inte kan stödja ett förslag som möjliggör att större andel av EHFF kan nyttjas till åtgärder som kan öka fiskekapacitet. Vidare bedömer regeringen att kompromissförslaget inte heller ligger i linje med de

internationella åtaganden som EU har ställt sig bakom gällande Agenda 2030 och specifikt SDG 14.

Regeringen anser att åtgärder som är kapacitetsdrivande ska utgå ur fonden och att åtgärder som har karaktär av kompensation ska minskas, vilket inte är fallet i ordförandeskapets kompromiss. Regeringen menar också att EU måste vara en trovärdig spelare på den internationella arenan och måste stå upp för sina internationella åtaganden både i förhandlingarna om fiskesubventioner inom WTO men också i sitt åtagande inom Agenda 2030 och SDG-målen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var senast föremål för överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 14 juni 2018 och för samråd med EU-nämnden den 15 juni 2018.

Fortsatt behandling av ärendet:

Detta gäller en partiell allmän inriktning eftersom de finansiella delarna som är avhängiga utfallet av MFF-förhandlingarna är undantagna tillsammans med artiklarna 37, 48, 52, 54, 55, 56 samt bilaga I. Dessa bestämmelser handlar om uppföljning, indikatorer, delegerade akter, upphävande, övergångsbestämmelse och ikraftträdande. Vissa av dessa bestämmelser är också beroende av utfallet i förhandlingarna om de fondgemensamma förordningen (CPR). Det är därmed troligt att behandlingen av förslaget kommer att fortsätta under det finländska ordförandeskapet.

Europaparlamentet är klart med sin första läsning. En ny behandling av förslaget kan dock äga rum i fall det nya parlamentet som tillträder i juli väljer att göra det.

Faktapromemoria:

Faktapromemoria 2017/18:FPM157.

Icke lagstiftande verksamhet

4. Meddelande om det nuvarande läget i den gemensamma fiskeripolitiken (GFP) och samråd om fiskemöjligheter för 2020

- Information från kommissionen och meningsutbyte

Förslagets innehåll:

Kommissionen presenterar varje år ett meddelande avseende nästa års fiskemöjligheter. I meddelandet redogör kommissionen för det arbetssätt och de principer kommissionen avser tillämpa i de kommande förordningsförslagen om totalt tillåtna fångstmängder och kvoter för 2020. I meddelandet redogör också kommissionen för det fortsatta genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken vad gäller fiskemöjligheter och tillvägagångssätt för att uppnå målsättningen om maximalt hållbar avkastning och genomförande av landningsskyldigheten.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den reformerade gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Vad gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om bestandsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning, att reformens mål om landningsskyldighet möjliggörs och att den vetenskapliga rådgivningen utgör grunden för besluten. Mot denna bakgrund anser regeringen att det är positivt att kommissionen presenterar ett meddelande som dels redogör för måluppfyllnaden av den gemensamma fiskeripolitiken vad gäller fiskemöjligheter, och dels bidrar till en ökad transparens och framförhållning avseende kommande förordningsförslag om fiskemöjligheter för 2020.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte tidigare varit föremål för information eller överläggning i miljö- och jordbruksutskottet, eller för samråd med EU-nämnden.

Fortsatt behandling av ärendet:

De årliga förslagen till förordningar om totalt tillåtna fångstmängder och kvoter för 2020 kommer att presenteras under hösten 2019.

Faktoppromemoria: -

Jordbruk

Lagstiftningsöverläggningar

5. Reformpaketet för den gemensamma jordbrukspolitiken, CAP, efter 2020;

- Förordningen om strategiska planer inom CAP
- Horisontella förordningen
- Förordningen om den samlade marknadsordningen

- Diskussion om ordförandeskapets framstegsrapport för förhandlingen om en reform av den gemensamma jordbrukspolitiken

Förslagets innehåll:

Kommissionen presenterade den 1 juni 2018 lagstiftningsförslag om en reform av den gemensamma jordbrukspolitiken, CAP, för perioden efter 2020. Reformpaketet består av tre förordningsförslag.

Kommissionen föreslår att medlemsländerna för budgetperioden efter 2020 ska få ett större ansvar i att genomföra av politiken. Varje land ska ta fram en strategisk plan som omfattar både pelare 1 (inkomststöden) och pelare 2 (landsbygdsprogrammet). I planen ska länderna genom val av åtgärder och stöd villkor samt budgetfördelning till de olika åtgärderna redovisa hur de tre allmänna och de nio specifika målen för CAP ska nås. Angående revision av politikens genomförande föreslår kommissionen att principen om en modell med samordnad granskning, ”single audit”, införs i syfte att undvika icke samordnade, överlappande kontroller och revisioner. Därigenom ska kommissionen i högre grad förlita sig på det arbete som Ekonomistyrningsverket gör i Sverige i sin granskning av politikens genomförande.

Utestående frågor i förhandlingarna

Ordförandeskapet har under våren arbetat för att jordbruksministrarna vid rådet i juni ska enas om en partiell överenskommelse om de delar av reformen som inte innehåller budgetrelaterade frågor (dessa förhandlas i särskild ordning). Det återstår dock många tekniska frågor och medlemsländerna och kommissionen har istället förordat att en framstegsrapport ska tas fram. Framstegsrapporten ska spegla rådets syn i olika förhandlingsfrågor och det förhandlingsarbete som återstår för att nå en överenskommelse. De utestående frågorna kan grupperas i ett antal områden enligt nedan.

Miljö- och klimatåtgärder i CAP och grundvillkor för att erhålla stöd (den gröna arkitekturen)

Det behövs fortsatta diskussioner till exempel om miljö- och klimatsystem i pelare 1 ("eco schemes") ska vara obligatoriskt eller inte samt om dess utformning. Många länder önskar se förändrade regler för de olika grundvillkoren till exempel möjligheten att anpassa grundvillkoren till förhållanden i respektive land, samt möjligheten att rikta grundvillkoren till områden och företag där de ger miljönytta. Många länder önskar undanta små jordbrukare från grundvillkoren. Flera länder önskar även ta bort de grundvillkor som är kopplade till lagstiftningskravet om märkning och registrering av djur.

Stöd i den första pelaren – inkomststöd - takbelopp, produktionskopplade stöd, omfördelningsstöd, förlängning av nuvarande övergångsstöd, definition av stödberättigad areal

Det råder stor oenighet bland medlemsländerna i frågan om produktionskopplade stöd. Ett fåtal länder förespråkar en utfasning medan ett antal vill öka andelen kopplade stöd från dagens nivå som är 13+2 %. Flera länder anser att nivån för produktionskopplade stöd bör vara oförändrade.

Ordförandeskapet har föreslagit en förlängning av gällande nationella övergångsstöd men som ska fasas ut till den 31 december 2020.

Riskhanteringssystem och jordbruksreserven

Ska riskhanteringssystem i CAP vara obligatoriska eller ej räcker det om medlemsländerna kan visa att behovet är litet eller att länderna har liknande verktyg nationellt. Det återstår även att enas om reglerna för hur jordbruksreserven ska se ut.

Sektorsåtgärder och utestående frågor i förordningen om den samlade marknadsordningen.

Vad gäller sektorsåtgärderna återstår mycket arbete på teknisk nivå för att komma i mål med förslaget. Utestående frågor handlar bland annat om omfattningen, inriktningen och formerna för krisstödsåtgärderna.

Den nya förvaltningsmodellen för genomförande av jordbrukspolitiken

Utestående frågor handlar om utformning och val av indikatorer, vilken data som ska användas samt på vilket sätt indikatorerna ska beräknas. Det handlar även om hur medlemsländerna ska planera sina åtgärder och tidsramar för när åtgärderna ska genomföras, samt krav vad gäller inrapportering till kommissionen.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Vägledande principer för regeringen i förhandlingarna är totalt väsentligt minskade utgifter, marknadsorientering, lika konkurrensvillkor, stärkta miljö- och klimatambitioner samt förenkling. Givet detta prioriterar regeringen följande områden i de fortsatta förhandlingarna:

- Reglerna för grundvillkoren bör förenklas. Två områden är prioriterade. 1) Förändring av grundvillkoren för att små avvikelser som inte innebär allvarliga risker inte ska leda till kraftiga sanktioner för lantbrukarna. 2) Öppning som ger möjlighet att rikta och anpassa grundvillkoren till lokala och regionala naturgivna förhållanden.
- Regeringen anser att en reformerad CAP ska leda till en ökad ambition på miljö- och klimatområdet. Det handlar om hur stor andel av pelare 2 som ska avsättas till miljö och klimat och om att stöd för att kompensera för sämre produktionsförutsättningar inte ska kunna räknas in i detta. Miljö- och klimatsystemet bör vara

obligatoriskt för länderna att tillämpa. Regeringen anser även att det bör finnas en öronmärkning så att en del av direktstödet riktas till miljö- och klimatåtgärder. Ytterligare en prioritering är att andelen av sektorsprogrammen som ska avsättas för miljö- och klimatändamål bör öka jämfört med idag.

- Regeringen vill se ytterligare förslag som leder till att en reformerad CAP innebär en ökad ambition på djurvälståndsområdet. En möjlighet är att ersätta lantbrukare för åtgärder på djurvälståndsområdet även i de fall åtgärderna kan vara en del av nationell lagstiftning inklusive ersättning för djurvälstånd i pelare 1.
- Regeringen anser att det är viktigt med en marknadsorienterad jordbrukspolitik. Regeringen är kritisk mot förslag från medlemsstaterna som kan vara budgetdrivande och det är viktigt att analysera budgeteffekter av nya förslag. Regeringen är kritisk till att reglera märkning av alkoholhaltiga drycker, i detta fall vin, i särskild ordning i den samlade marknadsordningen och anser att det bör regleras i den horisontella lagstiftningen. Vad gäller sektorsåtgärderna är regeringen positiv till att stärka lantbrukarens ställning i värdekedjan, men är kritisk till att vissa av de föreslagna ändringarna inte går i en mer marknadsorienterad inriktning.
- Regeringen anser att det är viktigt att andelen kopplade stöd inte ökar jämfört med idag och att reglerna för när kopplade stöd får användas inte luckras upp. De produktionskopplade stöden bör på sikt fasas ut. En eventuellt ökad användning av sektorsprogram i förhållande till kommissionens förslag bör innebära ett minskat utrymme för användning av produktionskopplade stöd.
- Regeringen stödjer förslaget till den nya förvaltningsmodellen men verkar samtidigt för att bestämmelserna inte leder till onödig administrativ börda. Förvaltningsmodellen riskerar att bli administrativt betungande särskilt när det gäller planering och uppföljning av stöd som inte är areal- eller djurbaserade. Principen om samordnad granskning ("single audit") i förslaget till horisontell förordning behöver tydliggöras ytterligare.

- Jämställdhet är en prioriterad fråga för regeringen. Regeringen stödjer ordförandeskapets förslag att föra in jämställdhet i ett av de specifika målen för CAP.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var senast föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 9 maj 2019 och för samråd med EU-nämnden den 10 maj 2019.

Fortsatt behandling av ärendet:

Ordförandeskapets har som målsättning att ta fram en framstegsrapport vid rådsmötet i juni. En omröstning om förslagen i Europaparlamentets jordbruksutskott genomfördes 1 och 2 april. En slutlig överenskommelse mellan parlamentet och rådet bedöms kunna ske tidigast när en överenskommelse skett om EU-budgeten för kommande period.

Faktapromemoria:

Fakta-PM 2017/18:FPM 140.